

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: Delfland@knnv.nl
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland

Nieuwsbrief 89 2 mei 2021

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk (zuid), Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Koninklijke onderscheidingen aan onze leden wegens maatschappelijke verdiensten.

27 april **Korrie Korevaart** namens de organisaties die de begraafplaats Dijkweg willen behouden heeft ze een bos bloemen gekregen.

26/04, **Jeaninne Engels**, o.a. wegens haar rol in het Hooogheemraadschap en Water Natuurlijk.

27/04, **Korrie Korevaart**, foto Aad van Uffelen.

26 april, **José Wigny** vanwege haar vrijwillige inzet voor diverse organisaties met als insteek duurzame ontwikkeling en internationale samenwerking. Ze was actief voor The Hunger Project en mede initiator van het Women Ending Poverty netwerk, bedoeld om een einde te maken aan de honger in India. In Delft was ze lid van de Adviesraad Sociaal Domein.

Geef ze een trap

De padden zijn aan het paren, eenden aan het broeden. De oevers van veel vijvers en sloten zijn te hoog waar padden, kikkers, egels en jonge eendjes op kunnen klimmen. Natuurlijk Delfland heeft een kikkertrap om deze dieren te helpen.

Maak een afspraak om een kikkertrap voor € 10,- per stuk aan te schaffen. Stuur een email aan educatie@delfland.knnv.nl

Boeken te geef, uitsluitend voor leden:

We hebben een flinke stapel boeken van een ex lid gekregen die naar Brazilië gaat emigreren. Het zijn natuur- en weerboeken. Maak een afspraak met Geert of Marian **015 - 261 00 48**, twee mensen per dag.

2 mei, 19:00, Radio 1 pointer

Opgepompte referentiewaarde' voor stikstofuitstoot waardoor intern salderen mogelijk wordt.

4 mei, 10:00 – 11:30 uur, digitaal Natuurcafé thema Grassen

Aan de hand van een presentatie beantwoordt Cor Nonhof vragen als Hoe herken je grassen? Hoeveel zijn er? Wat is een goed beheer van grassen om een kruidenrijk gazon of weiland te krijgen? En uiteraard is er volop gelegenheid om eigen ervaringen uit te wisselen en vragen te stellen.

Ook zal Cor aandacht besteden aan het boek Te hooi en te gras, waarin 100 Delftse grassen zijn beschreven.

Vraag de zoomcode aan via medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com.

Thema voor 2021: zaaïen en maaien Natuur inclusief betekent samenleven met de natuur. Dit alles met het hoofd, hart en handen, oftewel met kennis en passie en door het beschermen van de natuur.

[Klik hier](#)

Soort van het seizoen, lente, grassen, april – juni.

1. Stuur een foto van jouw mooiste gras op. Dit mag een weide zijn, een individueel gras, een detail. Voeg er een (korte) toelichting bij. Bij ieder thema wordt een prijswinnaar bepaald. De criteria zijn beeldkracht van het thema en originaliteit.
2. Zoek bloeiende grassen. Sorteert ze per soort. Als je foto's instuurt, krijg je naam terug.
3. Zoek op internet de volgende grassen: **straatgras, Europese hanenpoot, helm, Italiaans raaigras, Engels raaigras, ijle dravik, liesgras en rood zwenkgras**. Reacties naar natuurlijkdelfland@knnv.nl

Grassen in Nootdorp

Het veld bevond zich vlakbij het Reijerspad en de A12 (aan de overzijde ligt de golfbaan van Zoetermeer).

En wij zullen in mei ons gras niet maaien in onze ecologische, klimaat-adaptieve tuin. Goed plan! Ik verheug me nu al. Wilde het al eerder, maar mijn man is de maaier hier in huis en had daarmee de meeste zeggenschap. Nu is hij gelukkig "om".

Wat ik overigens aan de gemeente Pijnacker-Nootdorp heb aangedragen is het volgende : als er gras in de berm of elders wordt gemaaid en deze zijn niet eerst ontdaan van het zwerfafval, dan wordt dat in kleine stukjes vernalen en zal het nooit meer uit het milieu gehaald kunnen worden. Die grote dingen als blikjes of flesjes, dat is nog wel vast te pakken en veel mensen doen dat ook. Hoe mooi zou het zijn als er door de gemeente aan die enthousiastelingen wordt gevraagd om "vóór de maaier uit" het zwerfafval op te ruimen en daar bijvoorbeeld een lunch tegenover te stellen. Mensen lekker bezig in de natuur, we voorkomen een berg niet-op-te-ruimen rotzooi in het milieu en dan ook nog een gezellige lunch met gelijkgestemden (corona-proof of hopelijk post-corona).
Berenice Wieman.

27/04, **grote vossenstaart**, bij Reijerspad Nootdorp, Berenice Wieman.

27/04, **grote vossenstaart**, bij Reijerspad Noordorp, Berenice Wieman.

Eén van de bijzonderste grassen die ik in Nederland heb gevonden is **dwerggras**. Ongeveer 3 tot 10 cm. hoog in dichte matjes. Voor een beter zicht op dit prachtige grasje moet je op je buik gaan liggen om hem optimaal te kunnen bewonderen. Vroeger inheems. Op waarneming.nl staat hij nu als ingeburgerd. Karel Gort

19/03, **dwerggras**, Karel Gort

Volg de Belgische campagne om geen gazons te maaien in de maand mei [klik hier](#)

In België loopt momenteel de campagne 'Maai Mei Niet'. Het is een project van Knack, met steun van de Katholieke Universiteit Leuven, Bond Beter Leefmilieu, Velt en het ministerie voor Natuur. Particulieren en overheden worden opgeroepen om in de maand mei het gazon, of een deel daarvan, niet te maaien. Het idee is om daarmee meer ruimte te bieden aan bijen en insecten.

Reuzenberenklauwbrigades (RBB)

05/05, RBB Pijnacker, 19:00 uur

06/05, RBB Rijswijk, 19:00 uur

08/05, RBB Abtswoudse Bos Midden, 15:00 uur

Belangstellenden die daarmee willen helpen worden uitgenodigd zich hiervoor op te geven via natuurlijkdelfland@knnv.nl. Na aanmelding krijgt ieder een uitnodiging waar en wanneer er verzameld wordt. Ter introductie krijg je ook een instructie veilig werken met de reuzenberenklauw en herkennen reuzenberenklauw en gewone berenklauw.

6 mei, 20:00 – 21:30 uur, zoombijeenkomst Natuureducatie

Je kan vanaf 19:55 uur je aanmelden, zodat we op tijd kunnen beginnen.

De aanleiding voor deze bijeenkomst is de uitspraak van de laatste ledenvergadering om rond Natuurbescherming meer mensen te verzamelen die het bestuur kan ondersteunen.

Aangezien wij drie doelen hebben: natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming is het gewenst dat bij ieder doel een groep leden actief is.

Geef je op via medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com.

Later zullen ook zoombijeenkomsten over Natuurstudie en Natuurbescherming worden georganiseerd, uitsluitend voor leden.

Meerkoeten-onderzoek

Goed te combineren is met ons onderzoek naar broedsucces, ze vragen om ca wekelijks je bevindingen door te geven. (NB: dit kan ook achteraf. Dan kun je nest voor nest serie invoeren, hoef je per serie alleen bij de 1e de locatie op te geven, Waarneming.nl laat die automatisch staan tot je hem zelf verandert.

[klik hier](#)

Tuintips

Bedek gevoelige planten als nachtvorst is voorspeld.

Sterrenhemel

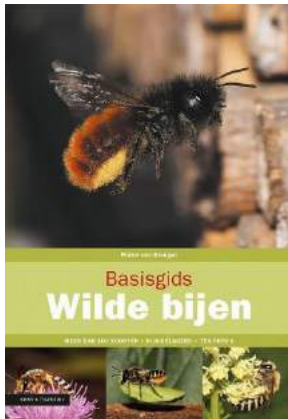
3 mei, 21.50 uur: de Maan is in de fase van Laatste Kwartier. De linker helft van de Maan is nu verlicht en de Maan is met name 's ochtends vroeg zichtbaar. Rond, en vooral na Laatste Kwartier is een goed moment om het maanoppervlak waar te nemen; Op de grens tussen het verlichte en het donkere deel van de Maan gaat de Zon net onder. De bergen en kraterranden werpen hierdoor lange schaduwen, wat een extra diepte-effect veroorzaakt, en de Maan is daarmee, bekeken door een verrekijker of telescoop, duidelijk meer dan een gladde schijf.

3 mei, 22.00: Mercurius staat 2,2° ten zuiden van de Pleiaden, in het sterrenbeeld Stier. De twee objecten staan in het eerste geval zo'n 7° boven de westnoordwestelijke horizon, 2,3° van elkaar vandaan.

4 mei, 04.23 tot 5:23 uur staan alle Galileïsche manen ten oosten van Jupiter. Van binnen naar buiten: Ganymedes, Io, Europa en Callisto. Jupiter staat op een hoogte van 7° boven de oostzuidoostelijke horizon, dus kies een waarneemplaats met een vrije blik op de horizon. De Zon staat 10° onder de horizon. Voor het waarnemen van de manen van Jupiter is een stabiele verrekijker voldoende.

7 mei, 04.12 en 5:17 uur nemen we alle grote Jupitermanen ten oosten van de planeetschijf waar. Vanaf Jupiter gezien zijn dat Callisto, Io, Ganymedes en Europa. Jupiter staat boven de oostzuidoostelijke horizon, op een hoogte van 8°, dus kies een waarneemplaats met een vrije blik op de horizon.

Afdelingswinkel, verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij
Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Basisgids Wilde bijen

133 soorten - hun belagers - 750 foto's

Auteurs: Pieter van Breugel

€ 23,50

In Nederland komen zo'n 350 soorten bijen voor, waarvan de Honingbij de bekendste is. De verbluffende rijkdom aan wilde bijen is voor veel mensen nieuw. Deze uitgave brengt 133 soorten wilde bijen bijeen in een handzame fotoveldgids.

inclusief informatie over determinatie, ecologie en voorkomen

Melarium ons clubhuis

Wegens corona gesloten.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

14/04, vos, duinen van Kijkduin, Lia Claus.

2/ 04, veenmol, de eerste van Siert (Kooi).

27/04, **huismoeder**, Den Hoorn, Willemein Poot.

27/04, **kleine beer**, Den Hoorn, Willemein Poot.

27/04, **robertskruid**, Den Hoorn, Willemein Poot.

27/04, **geelbuikschildpad bij nest**, Abtswoudse park, Aukje Gjaltema.

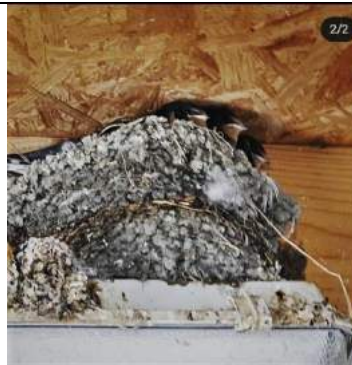
28/04, **meerkoet 3 dood** Abtswoude Aukje Gjaltema.

28/04, **super maan**, Gwenyth.

30/04, **Componistenpad**, Bruun vd Steuijt.

30/04, **boerenwaluw**, Landschapspark pasgeld kinderboerderij, Elly Koole.

SCHANDE!!!!!!

Vrijdag fietste ik op het fietspad tussen Maasland en de Lier. We werden ergens op geattendeerd door een fietster die naar het eerste weiland stond te kijken waar een stuk of 12 zwanen zaten. Er reed een blauwe personenauto in de wei. Maar wat er vervolgens gebeurde staat op mijn netvlies gebrand. Hij reed met hoge snelheid zigzaggend door de wei en ging niet om de zwanen heen maar reed expres over de zwanen heen. De ravage die toen ontstond was hartverscheurend. Een van de zwanen die was overreden lag op de grond en probeerde overeind te komen maar meer dan zijn kop op richten en er mee zwaaien kon hij niet. Hij heeft zeker een

doodsstrijd van 15 minuten gehad alvorens hij zijn kop neerlegde. Een andere nog jonge zwaan had een kapotte vleugel, die zou wel eens een veel langere doodsstrijd kunnen hebben. We hebben de dierenambulancce gebeld maar die kon ons niet helpen. Het was zo verschrikkelijk om te zien, zo wreed. Midden-Delfland is toch een groene gemeente met hart voor alles wat leeft. Ik hoop dat deze boer in het vervolg bedenkt dat er ook andere manieren zijn om de dieren weg te jagen ipv met je auto dood en verderf te zaaien. Walgelijk.

C. Veenstra
Maasland

29/04, uit De Schakel Midden Delfland

27/04, **kleine beer**, ik zag iets roodachtigs aan komen vliegen. Het duurde even voor ik hem gevonden had. Willemein poot. Zie foto.

27/04, In het Abtswoudse Park trof ik ook deze **geelbuikschildpad** die lekker in het zonnetje zat. en een paartje **krakeenden** dat liever niet op de foto wilde, en een **moedereend met 8 pulletjes**, Aukje Gjaltema. Zie foto.

28/04, Ik vond weer een **dode meerkoet** langs het Abtswoude. Ik denk nog een verkeersslachtoffer. De weg is smal, en de auto's rijden er hard. Zie foto. Aukje Gjaltema.

Jos zijn pad

Bij het sluisje Aan 't Verlaat waren op maandag 26 april **7 jonge meerkoeten** met hun ouders te zien. Er waren veel kijkers ! Ook op woensdagmiddag waren het er nog steeds 7.

Verder: naast het Trimmerpad [= pad langs de parkeerplaats tot de sportvelden] een **gaai** [onscherpe foto na uitvergroten, maar wel herkenbaar] en bij het Heempad voor mij de eerste bloeiende **look-zonder-look** van dit jaar.

Op woensdag 28 april wat verderop bij het Heempad, op de heuvel bij IKEA : **gele dovenetel**, **schijnaardbei** en ook **look-zonder-look** plus een paar bloemen van een **ooievaarsbek** met wel erg grote bladeren.

Jos van Koppen

26/04, 37-16-21, **meerkoet 7 jongen**, Aan 't Verlaat, Jos van Koppen.

26/04, 37-16-21, **gaai**, Trimmerspad, Jos van Koppen.

26/04, 37-16-21, **look zonder look**, Bieslandsepad, Jos van Koppen.

28/04, 37-16-31, **gele dovenetel**, Heempad, Jos van Koppen.

28/04, 37-16-31, **schijnaardbei**, Heempad, Jos van Koppen.

28/04, 37-16-31, **ooievaarsbek** Heempad, Jos van Koppen.

02/05, **witte kogel**, imago, Abtswoudse Bos midden, Geert en Marian; determinatie Niels Kimpel; op 11 april de eerste waarneming van Nederland door Anne Krediet en Dominic Dijkshoorn

Witte kogel, 1 mm

TERUGBLIK: activiteiten

In april, 21 vuilniszakken vol afval geraapt, Willemein Poot.

28 april, RBB Pijnacker

Onze bijeenkomst van afgelopen woensdag was een succesvolle te noemen. Met z'n zessen hebben dat gebiedje geheel kunnen ontdoen van reuzenberenklauwen.

28/04, Pijnacker, meer dan een meter hoog.

29/04, RBB Rijswijk Wilhelminapark.

Twee weken geleden ook op deze plek gestoken, net niet ver genoeg zo te zien

29/04, onze partner in de prijzen

de schapen en geiten die bij Kijkduin onze natuurlijke duinen onderhouden zijn onderscheiden met de 'Pro Flora et Securitate' prijs, samen met duinboerderij de Willemshoeve (Westerhonk van 's-Herenloo). De grazers en hun hulpherders zijn super trots op de waardering die ze krijgen.

Schaapskudde Grazend populair

29 april, schijt aan de natuur

Tot de grote verbijstering van bewonersgroep Monster Noord en Natuurlijk Delfland bemestte een tractor duinvallei Watergat. Welke meststof gebruikt is, is bij de bewoners en Natuurlijk Delfland onbekend. Maar de penetrante stank van de mest of chemische stof, belooft niet veel goeds. Het is ongehoord dat naast natura 2000 gebied Solleveld, dat ook erg te lijden heeft onder de stikstofuitstoot duinvallei Watergat op dergelijke wijze wordt bemest. De meststoffen spoelen naar de ondergrond uit. Deze komen in het oppervlaktewater en in het grondwater. We hebben een melding gemaakt bij de omgevingsdienst. Voor de bemesting met drijfmest die ingespoten is, is een ontheffing van de Wet Natuurbescherming nodig. Zover wij, Natuurlijk Delfland en bewonersgroep Monster-Noord, weten ontbreekt die ontheffing.

Illegale bemesting met drijfmest?

29 april, zienswijze Warmteling

Een megaproject in onze omgeving; een ondergrondse buis tussen de Rijmond en Haaglanden om warmte te vervoeren.

[Klink hier voor onze zienswijze](#)

30 april, bomenkap Woutersweg

We hebben onze motivering en belanghebbendheid op onze bezwaarschrift over de bomenkap Woutersweg 1 in 's-Gravenzande ingediend. [Klik hier](#)

1 mei, RBB Abtswoudse bos midden

Erica, Annie en ik hebben ons zojuist kwaad gemaakt op ons veldje 3. Helemaal schoon is het nog niet, maar moet volgende week toch afkomen met een mannetje/vrouwtje of vier.

01/05, Abtswoudse bos midden, Erica en Annie.

Voor de volgende keer

02/05, blauwe reigers zoek

De blauwe reigers aan de Hoefweg en Laan van Poot in De Lier zijn zoek. Het is een raadsel waar ze zijn gebleven.

Enkele weken geleden zijn de bomen waarin ze zaten gekandelaberd, de nesten hebben dat niet overleefd. Reigernesten zijn jaarrond beschermd. Wij hebben dan ook de omgevingsdienst gewaarschuwd, deze gaan er achteraan.

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Kees van der Kraan, verwerken van inzendingen
Marian Barendtszen, e.a., de juiste benaming van soorten
Anna Kreffer, Soort van het Seizoen.
Louis van der Meijden, Tuintips
Huub van 't Hart, secretaris Natuurbescherming
Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen
Het redactieadres is natuurlijkDelfland@knv.nl zie ook briefhoofd.

TIPS

De wondere wereld van insecten

Laat je inspireren door Aglaia Bouma met haar fascinerende verhalen en kennis over alle soorten insecten die er zijn. Het is niet altijd de meest overtuigende natuur.

Na deze webinar kun je de kinderen of kinderen uit jouw buurt meer vertellen over deze mooie en soms kleine insecten. Bovendien ontvang je meer informatie over hoe je natuurproblemen kan worden.

Woensdag Dinsdag 11 mei 2022
Tijd 19:00 uur tot 20:15 uur (insgk. vanaf 19:05 uur)
Locatie Digitaal, na aanmelding ontvang je een zoomlink.
Kosten Gratis
Aanmelden Via <https://detombe@haaglandenbeweegt.nl>

Dit webinar wordt mede mogelijk gemaakt door:

11 april, webinar, de wondere wereld der insecten.

Aglaia Bouma
gratis

Aanmelden via [n.detombe@haaglandenbeweegt.nl](mailto:detombe@haaglandenbeweegt.nl)

Na aanmelding ontvang je een zoomcode.

Westlandse waterkwaliteit gaat de verkeerde kant op
[klik hier](#)

Tennet wil grote stroomkabels leggen dwars door de kwelder van Schiermonnikoog. Er is een petitie gestart hiertegen: [klik hier](#)

Haal de natuur in huis met een natuurrijke tuin.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen en te beschermen. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.
Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.